

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 2. De Iudicum proprietatibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

Tres Iudicum virtutes.

Assessores.

Præses.

Summum Sacerdotem inuat Iosaphat.

pericio, quali distinctius diceret: operibus officij vestri tres hos comites adiungite: *timorem DEI, fidelitatem* in rebus omnibus, & *cor* in omnibus virtutibus *perfectum*: vt sic iudicium exterius procedat à corde valde sano, & interius consummato. Denique quoniã in ipsa ciuitate Ierusalem maior erat concursus, & frequentia negotiorum: posuit etiam ibi *magistros*, & *sapientes ex Leuitis* electos, qui scientia & consilio suo Iudices ipsos, reliquosque ciues adiuuarent. Et præter hos constituit etiam *Præsides* quendam sine Ducem h *super opera, que ad Regis officium pertinebant*, qui autoritate sua, & potestate reliquos Iudices adiuuaret; & iustitiæ executionem promoueret, ne quis eam impedire auderet. Et idem Dux (vt ait Nicolaus Liranus) ita *summum Sacerdotem* eiusque tribunal *defendebat*; vt tamen eius causis *non se immisceret*, sed attenderet, ac prohiberet: ne quis turbaretur, nec eius decretis obsisteret, aut repugnaret. Hac gubernandi ratione bonus hic Rex reformauit suum regnum, tantamque gratiam apud Deum Dominum nostrum inuenit, vt magnam ei prosperitatem, plurimas diuitias, & clarissimas ac prodigiosas de suis hostibus victorias tribuerit.

§. II. De Iudicum proprietatibus.

a Num. 11. 16
Iudices sine
noti.

I.

Senes quieti
& experti.
b Sap. 4. 8.

EX dictis liceret colligere proprietates eorum, qui in Iudices vtriusque Reipublicæ Ecclesiasticæ & sæcularis, essent eligendi. Sed commodius eas deducemus ex ijs, quæ DEVS præcepit Moyfi, dicens: vt congregaret *septuaginta viros* de senibus ex Israel: a quos tu (inquit) *nostris, quod senes populi sunt, ac magistri*: habet enim emphasim magnam verbum illud *Qvos Tu Nos Tri* nam in huiusmodi electionibus (si possibile est) deberent Principes & Electores, viros seligere, quos proprijs oculis *vidissent*, & cum quibus *conuersati* essent, & ipsa *experientia* eorum talenta, bonasque dotes cognouissent: quod si aliquando *aliorum* informationibus fidendum sit: tales illi esse deberent, quibus æquè crederent, atque si *ipsimet* vidissent, & cognouissent. Sed vt DEVS lucem aliquam Moyfi præberet, conditionum & qualitatum, quas Iudices habere debent, dicit ei in primis, vt sint *SENES* Senectus enim est veneranda; facitque, vt sibi reuerentia exhibeatur; habetque sibi coniunctam *quietem*, & *experientiam*, quæ summi est momenti ad rectè gubernandum & iudicandum. Rarò autem hæc inueniuntur in iuuenibus, nisi cum ex gratia DEI singulari magna alicuius virtus vicem supplet senectutis, iuxta illud Sapientis: *b senectus venerabilis est, non diuturna, neque annorum numero computata. cani enim sunt sensus & sapientia hominis, & ætas senectutis, vita immaculata*, in cuius testimonium Deus elegit *Danièlè* cum esset *c iuuenis*, vt iniustū quoddam valde iudicium, impiorum Iudicum

lenio-

leniorum, reformaret, qui innocentem & castam Susannam inique damnauerant: qui etsi ætate senes erant, in libidine tamen erant *iuuenes*, de quibus Iaias: *d quod puer & peccator centum annorum maledictus erit.* Ac propterea, cum DEVS dixisset Moyfi, vt eligeret Iudices ex SENIBVS Israel, addidit: *quos tu nosti*, quod senes sint, quasi diceret: non fidas eis, quod sint quocunque modo senes; sed etiam scire debes, quod tales sint, in *gravitate*, & bonis moribus.

SUBIICIT verd statim aliam conditionem, vt scilicet illi sint MAGISTRI. Nam Iudicis officium non discipuli alicuius, aut tyronis est. sed iam *perfectorum* hominum, & qui omnibus *scientiis* ad illud exercendum necessariis, sufficientem operam nauarint, ita vt earum magistri esse possint: nam, quamuis ad illud bene exercendum, ab aduocatis & aliis iurisperitis, sint adiuuandi: ipsi tamen, veritatis Iudices esse debent; sualque informationes habere, & tanquam magistri plenum & perfectum de eis iudicium facere: ac propterea scriptura illos vocat *viros egnaros & strenuos*, in suo scilicet officio. Ex quo apparet, *duplicem* scientiam requirere Deum ordinariè in Iudicibus: alteram *experimentalem*, quæ multorum rerum experientia, & reflexa super eas consideratione, acquiritur: alteram *speculatiuam*, quæ studio legum diuinarum & humanarum, Ecclesiasticarum & ciuilium, iuriumque & consuetudinum municipalium: & vtraque se mutuo iuuant ad officium perfecte præstandum.

Hoc idem monuit Ietro ipsum Moyfen, dicens: *g provide viros de omni plebe, & de cuncto Israel potentes & timentes Deum, in quibus sit veritas, & qui oderint auaritiã, qui iudicent populum omni tempore.* In quibus verbis pulchrã etiã tangit documenta: *vnus* est, ne principes eligant & constituãt Iudices ex aliqua tantũ familia, aut ciuitate, sed ex *tota* prouincia, aut regno: assignantes *optimos* eorum maioribus tribunalibus: quod si electio fieri debeat ex ipsis met ciuibus: caueatur, ne id fiat ex sola prosapia aut familie successione, aut solis *fortibus*: quæ possunt contingere alicui indigno, qui tamen nec nominari nec acceptari debet. Et ipse Moyfes petijt à populo designari sibi & proponi, *h viros sapientes, & egnaros, & quorum conuersatio esset probata in tribubus eorum.* Addidit verd Ietro, vt non solum essent viri sapientes, vt dictum est; sed etiam *timentes Deum.* Non enim sufficit, Regem timere, aut Iudicẽ, aut Inspectorẽ, siue Visitatorẽ, sibi superiores: nam licet hoc bonũ sit, ac necessariũ, nisi tamen etiam Deum timeãt, facient quidẽ bene officiũ publicẽ; sed *occulte* facient male; cum poterunt occultare suũ peccatũ: si tamẽ etiam Deũ timeant: qui publica & secreta intuetur semper detestabuntur peccatum, facientq; bene officium suum. Et quoniam timor Dei si perfectus est, expellit ex corde inanem hominum timorem: cum dicitur

c Dan. 13. 19
d Isa. 65. 20
Senes graui-
tate.

2.
Magistri.

Dent. 1. 17.
Exo. 18. 25.
Scientia
duplex Ex-
perimenta-
lis & Præ-
ctica.

Exo. 18. 21.
25.

Ex toto re-
gno assum-
endi.

h Dent. 1. 13
3.
Timentes
Deum.

Magnanimi,

i Eccl. 7. 6.

Peccata oderint.

k Dent. 1. 7.

Nobiles.

4.
Veraces.13. Esdr. 4.
35.5.
Avaritia
ofores.
m Eccl. 2. 1.
31.n Exo 23. 8.
Dent. 16. 19.
Munera
excacant
prudentes.

Cos debere esse *timentes Deum*, significatur, non debere esse timidos & pusillanimes, nimisque timentes auctoritatem litigantium, etiam potentissimorum. Tales enim non sunt apti ad officium Iudicum nec tuta conscientia illud quærere possunt, quemadmodum monuit Ecclesiasticus: *i noli quærere fieri Iudex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates: ne forte extimescas faciem potentis, & ponas scandalum in equitate tua, si eam potentis intuitu pervertas, iniustam aliquam ferendo sententiam.* Ac propterea Iudex debet esse vir *magno & forti animo*, ad conculcandum inprimis (vt ait Rabanus) iniquitatem, & quoduis peccatum in seipso, ita vt *mori* potius velit, quam illud admittere; deinde ad conculcanda & impedienda scelera *aliorum*, absque acceptatione personarum: nihil curans quod diuites sint aut potentes, sed in officio suo præstando, ostendens se illis esse potentiozem. Et quos in aliquibus libris Ietro *sapientes* nominauit, Vulgata habet: *potentes*, magnæ scilicet auctoritatis viros, & Moyses illos nominat, *k nobiles & principes*. Nam estõ præcipua auctoritas illorum sit à virtute & scientia: non tamen parum confert auctoritas à nobilitate, diuitiis, & huiusmodi alijs ornamentis proueniens.

Hinc oritur quarta virtus, qua Iudices pollere debent, quam scriptura VERITATEM vocat: debent enim esse veraces, omnis falsitatis, mendacij, fictionis, aut deceptionis hostes additi verò quærendæ veritati; ac donec inueniant, sollicitè inquirendæ; ea verò inuenta, debent secundum illam iudicare. Nam vt habetur in libro Eldræ: *magna est veritas, & omnia vincit, præualeat, omnis terra veritatem inuocat, calum etiam eam benedicit, & omnia opera tremunt, ac venerantur eam, & non est cum ea quicquam iniquum. Veritas manet & inualefcit in æternum. Nec est apud eam accipere personas, neque inanes differentias admittit: sed que iusta sunt, facit omnibus, etiam iniustis ac malignis, & omnes benignantur in operibus eius. Et non est in iudicio eius iniquum: sed fortitudo, & regnum, & maiestas omnium aurozum.*

Ex hac veritate alia oritur virtus Iudicum, ODIVM scilicet AVARITIÆ, quæ caries est, tineaque iustitiæ, & capitalis hostis veritatis: vt enim lucrum, quod cupit, obtineat veritatem calcet, & excæcat Iudicis mentem, iuxta illud Ecclesiastici: *m Xenia & donâ excacant oculos Iudicum, & quasi mutus in ore auertit correptiones eorum*, hoc est, ita illos obmutescere faciunt, vt non audeant etiam manifestè reos corripere. Et idem priùs iusserat Deus in sua lege, dicens: *n non accipies munera, que etiam excacant prudentes, & subuertunt verba iustorum*: quasi diceret: ne tibi fidâs, quasi prudenti & iusto: nam dona etiam rupes frangunt, ac deprædantur corda. Et qui ea accipiunt, etsi prudentes alioqui sint, excæcantur; & qui iusti sunt, subuertuntur.

Ex

Ex quo fit, vt Reges & Principes omninò teneantur condignam *mercedem* Iudicibus constituere, ne *indigentia* cupidos illos efficiat, eaque tanquam pallio quodam munera operiant, quæ accipiunt. Nam Iudices tales esse debent, vt quamuis sint pauperes: non tamen propterea desinant esse valde iusti: sed cupiditatem reprimant, vt etiam fiant *pauperes spiritu*. tales autem aptissimi sunt, ac proinde digni qui Iudices constituentur, de quibus ait scriptura: quod o *Deus Iudicium pauperibus tribuat*, iudicandi scilicet potestatem: tales enim non corrumpent iustitiam ob desiderium & cupiditatem diuitiarum; aut conseruandi & augendi quas habent; aut ob timorem eas amittendi: vbi enim deest *cupiditas*, cessant hæc desideria, ac timores; damnaque ex eis prouenientia. Et qui spiritu sunt pauperes, etiam carebunt vento *ambitionis*, quæ inflat instigatque ad iustitiam deprauandam: vt vel consequatur honorem; vel quem habet, non amittat. Ac propterea non debent tale officium *lucris* alicuius aut *honoris* nomine præcipue quærere, siquidem Iudicis officium super fundamentum adeò terrenum & inane fundatum, nec *solidum* esse potest, nec *securum*.

VLTIMA conditio siue qualitas Iudicum, quam expressit Ietro, fuit vt prompti & parati essent ad iudicandum populum *omni tempore*, temporibus scilicet constitutis: ita vt neque ex pigrizia, ignauia, aut vt sibi indulgeant, tempora illa prætermittant: sed potius liberaliores sint; vt quidquid temporis possint, oppressis audiendis, & expediendis tribuant; *protractio* enim negotiorum sine causa, est nouum quoddam genus *vexationis*; neque est sine *iustitia* detrimento, quod absque iusta causa executio eius differatur.

AD HÆC quoniam officij huius finis est Reip. *pacem* ac ciuium *concordiam* conseruare, is *duplici* via potest obtineri. altera est, si *reparentur* iniuriæ ac discordiæ exortæ, & admilla delicta puniantur, ferendo sententiam in causis & litibus dissidentium: altera est si hæc omnia *damna præueniantur*, & impediuntur. Quemadmodum ad medici officium non solum spectat contractos iam infirmorum morbos *curare*; sed *præuenire* etiam & in tempore de remedijs prospicere: ne qui sani sunt, in morbos incidant. Idem igitur Iudicibus est præstandum: quorum officium *vtramque* hanc partem complectitur. ac propterea debent in eo esse continui ac vigilantes. Et quamuis *primæ* via sit tempus, locusque præscriptus ad litigantes audiendos, eorumque causas decidendas: ad *secundam* autem nec locus est certus, nec tempus constitutum. Quamobrem omnitempore & loco debent semper vigilare. Et quocumque modo ad ipsorum notitiam pertuenit detrimenti alicuius periculum, dare debent operam, & prospicere, ne eueniat: magis enim gloriosum est, iniurias ac discordias, quæ eminere videntur, *impedire*, quam postquam euenit, & turbationem, aut graue aliquod damnum in-

6.

Pauperes
spiritu.

o Job. 36. 6.

Nec cupidi
nec ambi-
tiosi.

7.

Prompti.

Præueniant
damna.

Melius con-
seruare,
quã punire.

tuit, eam componere. Et maius beneficium Reip. præstat, qui furta & homicidia impedit: quã si latrones & homicidas puniat. sicut etiam maius est bonum, ciues ipsos probos efficere, & conseruare: quã vita præuare improbos.

CAPVT XI.

PERFECTA RATIO IUSTITIAM ADMINI-

strandam: Et Iudices attendere debere, ut ipsorum ministri
& officiales muneribus suis benè fungantur, in-
iurias omnes præuenientes.

a Ioan. 3, 30.

Tres excel-
lencia Chri-
sti Iudicis.

Serm. 20. in
Psal. 113.
versic. 4.

b Ioan. 19 10.

VONIAM Christus D. N. omnium hominum, iudex est supremus, voluit etiam exemplo suo docere Iudices perfectionem, quam in iustitia administranda seruare debeant: cum enim dixisset: a patrem dedisse sibi potestatem iudicium facere, adiecit: non possum ego a me ipso facere quidquam: sicut audio, iudico: & iudicium meum iustum est: quia non quero voluntatem meam, sed voluntatem cuius misit me. Quibus verbis tres præcipuas officij sui excellentias insinuat. Prima, quod potestatem iudicium faciendi non ex se ipso habeat, quã homo est, sed à Patre acceptam, sine cuius potestate & auxilio nihil possit ipse facere. Secunda est, quod in ipso iudicio dirigat sese iuxta ea, quæ audiuit, & ab æterno suo Patre didicit, & iuxta sapientiam & scientiam euidentem & infallibilem, quam ab eo accepit. Tertia est, quod in suo iudicio non suam propriam, sed Dei voluntatem quærat: humanam scilicet suam voluntatem cum diuina in rebus omnibus conformans. Ac propterea ait: iudicium meum iustum est: & tale erit quodcunque aliud, in quo tres hæ regulæ perfecte inueniuntur. Quemadmodum præclare expressit S. Ambrosius in hunc modum: Bonus iudex nihil ex arbitrio suo facit, & domesticæ proposito voluntatis, sed iuxta leges & iura pronunciat, scitis iuris obtemperat. Non indulget propriæ voluntati: sed sicut audit, ita iudicat; & sicut se habet negotij natura, decernit. Obsequitur legibus, non aduersatur. Examinat: cause merita, non mutat. Discite iudices seculi, quem in iudicando tenere debeatis affectum, quam sobrietatem, quam sinceritatem. Dominus omnium dicit: non possum a me facere quicquam, sed sicut audio, iudico: hoc est, non ex mea potestate decerno, quod libitum, sed ex iudicandi religione, quod iustum est: ideo iudicium meum verum, quia non voluntati meæ indulgeo, sed æquitati. Pilatus impius iudex dicebat ad Dominum Iesum: b potestatem habeo dimittendi te, & potestatem habeo crucifigendi te. vsurpas o homo potestatem, quam non habes, tua certe Pilate voce

constitu-